

DR. DOMONKOS JÁNOS

ny. iskolaigazgató, irodalomtörténész

Budapest

Wesselényiné Bosnyák Zsófia, a szegények segítője

A Felvidéken, a történelmi Magyarország területén található Teplicska (Teplicka nad Váhom), mely Trianon óta a szomszéd Szlovákiáé. A község Zsolna közelében, a varázslatos szépségű Kis-Fátrában lévő Vrátnai völgybe vezető út mentén fekszik. Örvendetes, hogy a magyar kirándulók közül is egyre többen keresik fel a teplicskai katolikus templomot, hogy leróják kegyeletüket Wesselényi Ferencné Bosnyák Zsófia szarkofágja előtt. Ép teteme nincs bebalzsamozva, pedig halálának 1994-ben volt a 350. évfordulója.

Bosnyák Zsófia nemesi családból származott. A Bosnyák család tagjai Pozsony vármegyében, Magyarbél községben, majd Surányban szereztek birtokokat a XVI. század folyamán. Zsófia 1609. június 9-én született Surányban. Szülei Kenderessy Mária és Bosnyák Tamás, előbb surányi, később füleki várkapitány. Zsófia 17 éves korában férjhez ment az erdélyi származású Serényi Mihályhoz, aki 1626-ban, néhány hónappal az esküvő után, súlyosan megbetegedett és meg is halt.

Wesselényi Ferenc 25 éves volt, amikor megkérte Bosnyák Zsófia kezét. Abban az időben, a nagyszombati jezsuita kollégiumban végzett tanulmányai után, Bosnyák Tamás füleki kapitány szolgálatában volt. A két szerelmes örök hűséget esküdött az oltárnál. Zsófia egész lénye: az egyszerűség, a nyájasság, a gyengédség, a szívjóság kifejezője volt.

A fiatal házaspár nászajándékkul a Bosnyák nemzetség örökségét, Sztrecsnó várát kapta, mely a Vág bal partján, Trencsén és Turóc megyék határán fekszik.

Mindjárt a házasságkötés után, az 1630. év elején, Zsófia elment Teplicskára, ahol a Wesselényiek rezidenciája volt. Az itteni kastélyban élte élete nagy részét. Itt született mindkét fiuk: Ádám (1630) és László (1633).

1634. december 19-én meghalt Bosnyák Tamás, és Wesselényi megkapta a füleli főkapitányságot. E tisztséghez sok kötelesség fűződött. Ezért már nem időzhetett oly sokáig zavartalanul családjá körében.

Zsófia férje távollétében szeretettel gondozta gyermekeit, vezette a gazdaságot és segítette a környék szegényeit. Minden ügyben tapintatosan és emberségesen járt el, Szűz Mária tisztelőjeként: ájtatos és követésre méltó életet élt. Ezért az egyszerű emberek is megkedvelték. Wesselényi is tökéletes jellemű személyiségnek tartotta nejét. Teplicskán közösen alapítottak és tartottak fenn egy szegényházat, mely kórház gyanánt is szolgált. Mint kegyurak, gazdagon elégtették ki az uradalomhoz tartozó plébániák és templomok szükségleteit.

Wesselényi a hazáért és hősi babérokért harcolt a török ellen. Az I. Rákóczi György felkelése alatti nehéz időkben, 1644 folyamán a Wesselényi család átmenetileg a sztrecsnói várban tartózkodott. Szent és tökéletes életét befejezve ezen a helyen hunyt el Bosnyák Zsófia 1644. április 28-án. A várkapolna alatti sírboltban temették el. A környék népe előtt szent maradt emléke.

Wesselényi Ferenc özvegyemberként még ugyanez évben megnősült. Széchy Máriát, Bethlen István özvegyét vette el feleségül. Wesselényi, akit 1655-ben Magyarország nádorává választottak, bekapcsolódott I. Lipót abszolutisztikus politikája elleni összeesküvésbe, de még az összeesküvés felfedése előtt meghalt. Saját kérésére szerzetes ruhában temették el a murányi

várban. Özvegyét, Széchy Máriát először Bécsbe internálták, aztán Kőszegen élt, mely helyet kijelölték számára. Kőszegen halt meg 1679-ben. A sztrechnói várat a bécsi titkos tanács rendelkezésére 1674-ben aláaknázták és rommá tették.

Később, amikor a teplicskai kastély új urai a lerombolt sztrechnói vár romjait átvizsgáltatták, embereik a rombadőlt várkápolna alatti sírboltban – 1698-ban, 54 évvel Zsófia halála után – megtalálták az ő sértetlen koporsóját s benne ép tetemét. Fényes körmenettel a teplicskai plébániatemplomba vitték, s a templom sírboltjába helyezték. Majd a nyitrai püspöki hivatal engedélyével 1729-ben az új, e célra a templomhoz hozzáépített loretti kápolnába tették a sértetlen testet. Egy fakoporsóban fekszik, amelyet gróf Illésházy csináltatott.

A szentség hírében elhalt és e vidéken szent gyanánt tisztelt és emlegetett nő teteme enyészetlenül ép.

Hogyan maradhatott meg a nem bebalzsamozott test évszázadok óta ilyen csodálatra méltóan épségben és romlatlanságban? A természetes módon meg nem magyarázható tényben Isten csodálatos működését érezzük.

A teplicskai plébániatemplom loretti kápolnája északi falánál oltáralakú, megemelt sírhelye van. Jelenleg is látható: Bosnyák Zsófia testre romlatlanul pihen most is a teplicskai templom kápolnás boltozata alatt, hirdetve szívjóságát.

Személyisége és élete mindenképpen példaképpül szolgálhat. Ez a nemes lelkű és szerény asszony életével bizonyította be, hogy az ember igazi gazdagságát a tiszta lelkiismeret és a jó szív adja.

DR. NAGY ANDOR
főiskolai magántanár
Eszterházy Károly Főiskola
Eger

Dr. Somos Lajos, a pedagógus példakép

Ha élne, 100. születésnapját ünnepelnénk. A szerény szavú lexikonok tömören fogalmaznak. Egy-egy személyre néhány sor jut csupán. Így volt ez dr. Somos Lajos esetében is, aki az egri főiskola egykori igazgatóhelyettese, tanszékvezető professzora volt. Igaz azonban, hogy róla könyv is jelent meg az OPKM jóvoltából, sőt a Magyar Iskolatelevízió önálló, róla szóló műsorát sok millió néző is láthatta, hallhatta. „Teremtő nyugtalanság” – ez volt Ő, ez volt a műsor címe, amelynek forgatókönyvét én írhattam meg a televízió felkérésére.

Számos televíziós műsorban közreműködtem, de talán ez volt az egyik legnehezebb feladat. Bemutatni Őt, az EMBERT, a vezetőt, a kollégát, a pedagóguspálya kiválóságát, akinek munkatársa lehettem, akinek nyomába léphettem mint főiskolai oktató, kutató, tanszékvezető, barátjává válhattam, életműve, emléke őrzője lehettem.

Abban az esztendőben született, amikor drága édesapám, aki szintén most lenne 100 éves. Ők is ismerték, tisztelték egymást évtizedeken át. Mindketten ma már pihenik alkotó munkában, örömben és bánatban bővelkedő földi életük fáradalmait, eseményeit, életpárjuk társaságában.

Lajos bátyám. Somos tanár úr, az egri híres érseki tanítóképző tanára, igazgatója, a tanárképző főiskola tanszékvezetője, igazgatóhelyettese, a Heves megyei Pályaválasztási Ta-